

ผลการคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น
ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา
The Results of screening for students at risk of having
bullying behavior in Islamic private schools, Yala Province

เกษตรชัย และหีม¹
Kasetchai Laeheem

Abstract

The objective of this research was to study the results of screening for students at risk of having bullying behavior in Islamic Private Schools, Yala Province, and to examine risk factors associated with being at risk of having bullying behavior. The data were collected from 1,500 subjects using a screening inventory developed by the researcher. The data were analyzed with the R program to calculate frequency, percentage, mean, standard deviation, chi-square value, and logistic coefficient.

The results of the study revealed that 32.53 percent of the students in Islamic private schools in Yala Province were identified as

¹รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
ประเทศไทย

Associate Professor, Ph.D., Department of Education, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla
University, Hat Yai Campus, Thailand

Corresponding Author: E-mail: lkasetchai@yahoo.com

(Received: 30 March, 2016; Revised: 6 September, 2016; Accepted: 19 September, 2016)

having bullied others by both forms of the screening inventory. The number of students having bullied others found on the first and second screening inventory forms were at moderate levels ($\bar{X} = 1.60$ and 1.59 , respectively). Gender and grade of the students were risk factors associated with students at risk of having bullying behavior at a significance level of 0.001. The students who were more likely to be at risk of having bullying behavior were as follows: those who were male students (1.43 times), and those who were grade 6 students (4.78 times), grade 5 students (3.88 times), grade 4 students (2.58 times), and grade 3 students (1.94 times). The results of the study would be useful for related individuals and organizations in forming policy for preventing and solving the problem of bullying behavior timely before it becomes more severe and become a social problem that is difficult to solve in the future.

Keywords: bullying behavior, Islamic Private, risk behavior, School screening

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลาและวิเคราะห้ปัจจัยเสี่ยงของตัวแปรเพศและระดับชั้นที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,500 คนด้วยแบบคัดกรองที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมา และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมอาร์ เพื่อวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าการทดสอบไคสแควร์ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โลจิสติก

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา จำนวนร้อยละ 32.53 ที่แบบคัดกรองทั้ง 2 ชุดจำแนกอยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น โดยนักเรียนมีพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นจากการตอบแบบคัดกรองชุดที่ 1 และแบบคัดกรองชุดที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 1.60 และ 1.59 ตามลำดับ) และตัวแปรเพศและระดับชั้นของนักเรียนเป็นปัจจัยเสี่ยงที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001 โดยนักเรียนที่มีโอกาสสูงที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นได้แก่ นักเรียนเพศชาย (1.43 เท่า) และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (4.78 เท่า) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (3.88 เท่า) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (2.57 เท่า) และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (1.94 เท่า) ซึ่งผล การศึกษานี้เป็นประโยชน์ต่อบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับกำหนดนโยบายการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมกรังแกของนักเรียนได้อย่างทันท่วงที ก่อนที่ปัญหา ดังกล่าวจะทวีความรุนแรงมากขึ้นจนกลายเป็นปัญหาสังคมที่ยากต่อการแก้ไขในอนาคต

คำสำคัญ: การคัดกรอง พฤติกรรมกรังแก พฤติกรรมเสี่ยง โรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลาม

บทนำ

พฤติกรรมกรังแกกันถือว่าเป็นปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายในหลาย โรงเรียนทั่วประเทศ และเป็นปัญหาที่รู้จักกันในบรรดากลุ่มนักเรียน พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาที่นำวิกฤตการณ์อย่างยิ่ง ที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิต สภาพจิตใจ อารมณ์ และร่างกายของนักเรียน โดยผู้ที่ ถูกกรังแกมักจะได้รับบาดเจ็บ มีความทุกข์ และกลายมาเป็นรอยแผลหรือความทรงจำ จนกระทั่งโตเป็นผู้ใหญ่ (Laeheem, 2009) อย่างไรก็ตามพฤติกรรมกรังแกและการ ทำร้ายร่างกายกันในโรงเรียนแม้ว่าจะเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย และมีผลกระทบต่อเด็ก เป็นอย่างมาก แต่สังคมมักมองข้ามไป มองเห็นเป็นเรื่องปกติธรรมดาหรือถือว่าเป็นส่วน หนึ่งของพฤติกรรมปกติของเด็ก จึงไม่ได้ให้ความสำคัญ ไม่ตระหนัก และไม่ให้ความ

สนใจกับการแก้ไขปัญหการรังแกกันของนักเรียนเท่าที่ควร (Tapanya, 2006; Laeheem, 2013a) เหตุการณ์การรังแกกันในโรงเรียนโดยส่วนใหญ่มักเป็นพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความแข็งแรงกว่าหรือที่มีจำนวนมากกว่าไปกระทำต่อนักเรียนที่มีความอ่อนแอกว่าหรือที่มีปมด้อยหรือที่มีร่างกายไม่สมบูรณ์โดยการทำร้ายร่างกาย ทำร้ายอารมณ์ความรู้สึก ทำร้ายจิตใจ และกีดกันทางสังคม (Farrington, 1993; Laeheem, 2013a) สาเหตุสำคัญที่นักเรียนมักชอบรังแกผู้อื่นเพราะความสนุกสนาน ต้องการเรียกร้องความสนใจ และต้องการแสดงพลังอำนาจ (Besag, 1989; Laeheem, 2013a) ในขณะที่ผู้ที่ถูกรังแกหรือเหยื่อจากการรังแกมีความเสี่ยงต่อความรู้สึกว่าโรงเรียนไม่ปลอดภัย มีความวิตกกังวล เศร้าซึม เพื่อนปฏิเสธในการคบหา ถูกกีดกันไม่ให้เข้าร่วมกลุ่ม ลาออกจากโรงเรียน และในที่สุดอาจตัดสินใจพกพาอาวุธไปโรงเรียน เช่น มีด ไม้ และปืน เป็นต้น เพื่อป้องกันตนเองหรือเพื่อแก้แค้น (Boulton & Underwood, 1992; Craig, 1998; Laeheem, 2013a)

นอกจากนี้ปัญหการรังแกกันในโรงเรียนยังเป็นปัญหาที่สร้างความเดือดร้อนหนักใจให้กับพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ผู้บริหารทางการศึกษา และบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ถ้าหากไม่ได้รับการแก้ไขก็จะส่งผลร้ายหรือความเสียหายต่อตัวเด็กหรือสังคมในอนาคตได้ เพราะผู้ที่มีพฤติกรรมรังแกซ้ำ ๆ กันหลาย ๆ ครั้งจนกลายเป็นนิสัยความเคยชินอาจส่งผลให้เขาโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความหยาบคาย ก้าวร้าว ป่าเถื่อน อันธพาล และในที่สุดอาจกลายเป็นอาชญากร (Besag, 2006; Laeheem, 2013a) ดังที่มีการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรมของเด็กในประเทศไทย เช่น การขโมยเงินพ่อแม่ การทำร้ายพ่อแม่ การทำร้ายครู การชู้กรรโชก การชู้ฆ่าเพื่อน การตบตี การทะเลาะวิวาทกัน การยกพวกตีกัน และการรับน้องอย่างโหดเหี้ยมทารุณ เป็นต้น (Pengpinij, 2006) โดยทั่วไปแล้วพฤติกรรมการรังแกสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ พฤติกรรมการรังแกทางร่างกาย และพฤติกรรมการรังแกทางวาจา ซึ่งพฤติกรรมการรังแกทางร่างกาย หมายถึง การแสดงการกระทำหรือท่าทางโดยใช้ส่วนประกอบของร่างกายจนทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บทางร่างกาย เช่น ตบ ตี แหย่ ชก เตะ ต่อย กัด

ชวน บีบคอ หยิก และขว้างสิ่งของใส่ เป็นต้น ในขณะที่พฤติกรรมการรังแกทางวาจา หมายถึง การใช้คำพูดเพื่อให้ผู้อื่นมีความรู้สึกอับอาย เจ็บใจ และเสียอารมณ์ เช่น คำว่า เหน็บแนมใช้วาจาหยาบคาย สบประมาท ล้อเลียน ใส่ร้าย และขูขิขินินทา เป็นต้น (Coloroso, 2004; Laeheem, 2013a)

จากการศึกษาถึงความชุกของพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นของนักเรียนในประเทศและต่างประเทศ พบว่าพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นมีอัตราสัดส่วนที่สูงมากเกือบทุกประเทศ เช่น ร้อยละ 56 ของนักเรียนในประเทศแอฟริกาใต้ (Greeff, 2004) ร้อยละ 38 ในประเทศ เนเธอร์แลนด์ (Veenstra, 2005) ร้อยละ 34 ในประเทศออสเตรเลีย (Ahmed & Braithwaite, 2004) ร้อยละ 30 ในประเทศไนจีเรีย (Egbochuku, 2007) ร้อยละ 22 ในประเทศอิตาลี (Gini, 2008) ร้อยละ 21 ในประเทศแคนาดา (Hawkins, Pepler, & Craig, 2001) และร้อยละ 20 ในประเทศมาเลเซีย (Wan Salwina et al., 2009) ในขณะที่ผลการศึกษาในประเทศไทย พบว่านักเรียนในประเทศไทยมีพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นร้อยละ 42 และเมื่อจำแนกตามภูมิภาคปรากฏว่าพบร้อยละ 44 ในภาคเหนือ พบร้อยละ 40 ในภาคกลาง พบร้อยละ 39 ในภาคตะวันตก พบร้อยละ 35 ในตะวันออกเฉียงเหนือ และพบร้อยละ 27 ในภาคใต้ (Tapanya, 2006) นักเรียนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่มีพฤติกรรมการรังแกผู้อื่น 56.70 (Junlapiya, 2007) นักเรียนในจังหวัดปัตตานีมีพฤติกรรมรังแกร้อยละ 18.5 (Yodprang, 2007) นักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานีมีพฤติกรรมการรังแกร้อยละ 32.90 (Laeheem, Kuning, McNeil, & Besag, 2008) และร้อยละ 20.90 (Laeheem, Kuning, & McNeil, 2009) นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีมีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.09 (Laeheem, 2013b) นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลามีพฤติกรรมการรังแกอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.78 (Laeheem & Sungkharat, 2012a; Laeheem & Sungkharat, 2012) และนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลามีพฤติกรรมการรังแกร้อยละ 37.9 (Laeheem, 2014)

โดยปกติแล้วพฤติกรรมการรังแกกันมีความเกี่ยวข้องกับเพศและระดับชั้นของนักเรียน โดยผลการศึกษจำนวนมากที่ศึกษาพบว่านักเรียนเพศชายจะมีพฤติกรรมการรังแกสูงกว่านักเรียนหญิงและอยู่ในระดับชั้นสูงกว่าหรือมีอายุมากกว่าจะมีพฤติกรรมการรังแกสูงกว่านักเรียนอยู่ระดับต่ำกว่าหรือมีอายุน้อยกว่า (Besag, 1989; Yodprang, 2007; Laeheem, Kuning, McNeil, & Besag, 2008; Laeheem, Kuning, McNeil, & Besag, 2008; Laeheem, 2013a) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการรังแกกันระหว่างนักเรียนเป็นปัญหาที่ต้องให้ความสำคัญ ให้ความสนใจ และให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น ครูอาจารย์ บิดามารดา ผู้ปกครอง ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น นักสังคมสงเคราะห์ และข้าราชการในหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อให้ความช่วยเหลือและปรับปรุงแก้ไขให้เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสม และเป็นการป้องกันไม่ให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่รุนแรงมากขึ้นต่อไป ซึ่งวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ทราบถึงพฤติกรรมการรังแกกันของนักเรียน คือ การใช้แบบคัดกรองเพื่อวัดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแก ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้ในการพิจารณาเพื่อจำแนกบุคคลออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรอง เพื่อให้การช่วยเหลือป้องกันหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามแต่กรณี (Department of Mental Health, 2001)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับผลการคัดกรองพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนมีการนำแบบคัดกรองพฤติกรรมการรังแกไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมและสามารถคัดกรองนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และสามารถแก้ไขปัญหาถูกบุคคล นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อการจัดการกับปัญหาพฤติกรรมรังแกของนักเรียน ก่อนจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นจนเป็นปัญหาของสังคมและช่วยกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างทันท่วงที

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยเสี่ยงของตัวแปรเพศและระดับชั้นที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา จำนวน 1,500 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi stage sampling) ดังนี้ ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาดตามเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ (Information Technology Operations Center, 2015) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ คือ โรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนที่จำนวนนักเรียนต่ำกว่า 500 คน (มี 10 โรงเรียน) โรงเรียนขนาดกลาง คือ โรงเรียนที่จำนวนนักเรียน 501 - 1,500 คน (มี 4 โรงเรียน) และโรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนที่จำนวนนักเรียนมากกว่า 1,500 คน (มี 1 โรงเรียน) ขั้นที่ 2 เลือกโรงเรียนในแต่ละขนาดตามสัดส่วน (ใหญ่ 1: กลาง 4: เล็ก: 10) ได้โรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง 2 โรงเรียน และขนาดเล็ก 4 โรงเรียน โดยใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน ขั้นที่ 3 กำหนดจำนวนนักเรียนของแต่ละโรงเรียนตามสัดส่วนนักเรียนทั้งหมด แล้วแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 ช่วงชั้น โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ คือ ช่วงชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ประถมศึกษาปีที่ 1-3) และช่วงชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ประถมศึกษาปีที่ 4-6) แล้วเก็บข้อมูลทุกระดับชั้นตามสัดส่วนนักเรียนที่คำนวณได้ของแต่ละโรงเรียน และขั้นที่ 4 การเลือกกลุ่มตัวอย่างขั้นสุดท้าย โดยใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา (Laeheem & Sungkharat, 2012b) ซึ่งเป็นแบบคัดกรองที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นและผ่านกระบวนการหาคุณภาพเครื่องมือและมีเกณฑ์ปกติในการแปลผลแล้ว โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ 4 ประจำ 3 บ่อยครั้ง 2 ค่อนข้างบ่อย 1 นาน ๆ ครั้ง และ 0 ไม่เคย ซึ่งแบบคัดกรองดังกล่าวมี 2 ชุดที่มีลักษณะข้อคำถามต่างกันคือ ชุดที่ 1 เป็นการถามพฤติกรรมของนักเรียนในสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น เมื่อทะเลาะกับเพื่อนก็มักจะลงเอยด้วยการชกต่อย ฉันเคยพูดชมเชยเพื่อนในห้อง และฉันจะปลุกเพื่อนให้พ้นทางเดิน เป็นต้น ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 - 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกด้วยการทดสอบที ระหว่าง 2.98 - 12.44 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่าง 0.33 - 0.70 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.943 ส่วนชุดที่ 2 เป็นการถามนักเรียนว่าเคยแสดงพฤติกรรมอย่างนั้นหรือไม่ และบ่อยครั้งแค่ไหน เช่น การเตะ การชกต่อย และการล้อเลียน เป็นต้น โดยนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นคือ นักเรียนที่แบบคัดกรองทั้งสองชุดต้องจำเป็นเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงตรงกัน ซึ่งเป็นการยืนยันความถูกต้องเบื้องต้นของข้อมูล ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ มีค่าอำนาจจำแนกด้วยการทดสอบที ระหว่าง 7.27 - 18.65 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่าง 0.28 - 0.82 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.954

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยออกเก็บข้อมูลภาคสนามร่วมกับนักวิจัยผู้ช่วยซึ่งมีประสบการณ์ในการเก็บข้อมูลมาแล้วหลายเรื่อง โดยจะเน้นนักวิจัยในพื้นที่ที่จะเก็บข้อมูลเป็นหลัก โดยจะมีการจัดอบรมนักวิจัยผู้ช่วยเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเก็บข้อมูลภาคสนามให้ตรงกัน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมอาร์ (R Program) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลภาคบรรยายโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงของตัวแปรเพศและระดับชั้นที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนด้วยการทดสอบไคสแควร์ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โลจิสติก

5. เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย

ผู้วิจัยเลือกใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยสำหรับระดับพฤติกรรม การรังแกผู้อื่นของนักเรียนตามแนวคิดของ Laeheem (2015) กล่าวคือ ค่าเฉลี่ย 0.00 - 0.50 หมายถึงน้อยที่สุด 0.51 - 1.50 หมายถึงน้อย 1.51 - 2.50 หมายถึงปานกลาง 2.51 - 3.50 หมายถึงมาก และ 3.51 - 4.00 หมายถึงมากที่สุด

6. เกณฑ์ปกติของแบบคัดกรอง

นักเรียนที่จัดให้อยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของแบบคัดกรองชุดที่ 1 คือ คนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 51 คะแนนขึ้นไป (T56) และแบบคัดกรองชุดที่ 2 คือ คนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 56 คะแนนขึ้นไป (T56) โดยเป็นนักเรียนที่แบบคัดกรองทั้ง 2 ชุดจำแนกนักเรียนอยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นตรงกัน ซึ่งในการพัฒนาแบบคัดกรองดังกล่าวข้างต้น พบว่า แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นทั้ง 2 ชุดสามารถจำแนกนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นได้ตรงกันถึงร้อยละ 100.00 (Laeheem & Sungkharat, 2012b)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา จำนวน 1,500 คนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 54.80) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 45.20) มีอายุ 11 ปีขึ้นไปมากที่สุด (ร้อยละ 37.00) รองลงมาคืออายุ 9-10 ปี (ร้อยละ 35.90) และอายุ 8 ปีลงมา (ร้อยละ 27.10) ตามลำดับ เรียนอยู่ใน

ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ในสัดส่วนที่เท่ากัน (ร้อยละ 16.7) เรียนอยู่ในโรงเรียนเขตชนบท (ร้อยละ 66.70) มากกว่าเขตเมือง (ร้อยละ 33.30) และเรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มากที่สุด (ร้อยละ 61.47) รองลงมาเรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง (ร้อยละ 25.07) และโรงเรียนขนาดเล็ก (ร้อยละ 12.46)

2. ข้อมูลเบื้องต้นของแบบคัดกรอง

แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมี 2 ชุดที่มีลักษณะข้อคำถามต่างกัน คือ ชุดที่ 1 มีคำถามจำนวน 26 ข้อ โดยเป็นการถามพฤติกรรมของนักเรียนในสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น เมื่อทะเลาะกับเพื่อนก็มักจะลงเอยด้วยการชกต่อย ฉันเคยพูดข่มขู่เพื่อนในห้อง และฉันจะผลักเพื่อนให้พ้นทางเดิน เป็นต้น ส่วนชุดที่ 2 มีคำถามจำนวน 28 ข้อ โดยเป็นการถามนักเรียนว่าเคยแสดงพฤติกรรมอย่างนั้นหรือไม่ และบ่อยครั้งแค่ไหน เช่น การเตะ การชกต่อย และการล้อเลียน เป็นต้น ซึ่งผลจากการคัดกรองนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลาได้ผลดังนี้

2.1 นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นจากการตอบแบบคัดกรองชุดที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.60$) เมื่อพิจารณาข้อคำถามที่นักเรียนมีพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นสูงสุด 5 อันดับแรก คือ

ข้อ 20 ฉันเอาเท้าขวางทางเดินเพื่อนที่ฉันไม่ชอบให้เขาหกล้ม ($\bar{X} = 1.95$)

ข้อ 7 ฉันพูดจาเยาะเย้ยให้เพื่อนโกรธ ($\bar{X} = 1.74$)

ข้อ 12 ฉันเคยตอกย้ำจุดด้อยหรือหน้าตาผิวพรรณของเพื่อน ($\bar{X} = 1.72$)

ข้อ 6 ฉันเคยพูดตอกย้ำเพื่อนที่โดนครูตำหนิ ($\bar{X} = 1.71$)

ข้อ 8 ฉันจะขู่ทำร้ายคนที่ทำให้ฉันเดือดร้อน ($\bar{X} = 1.69$)

รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบคัดกรองชุดที่ 1

พฤติกรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ฉันเคยเอาปมด้อยของผู้อื่นมาพูดเป็นเรื่องสนุก	1.55	0.93	ปานกลาง
2. ฉันวิจารณ์เพื่อนต่อหน้าคนอื่น เพื่อให้เขาอับอาย/เสียหน้า	1.50	0.94	น้อย
3. ฉันเคยด่าว่าเพื่อนที่ฉันไม่ชอบ	1.52	0.92	ปานกลาง
4. ฉันเคยพูดข่มขู่เพื่อนในห้อง	1.51	0.91	น้อย
5. ฉันเคยตวาดเสียงดังกับเพื่อนที่ฉันไม่พอใจ/อารมณ์เสีย	1.57	0.89	ปานกลาง
6. ฉันเคยพูดตอกย้ำเพื่อนที่โดนครูตำหนิ	1.71	1.02	ปานกลาง
7. ฉันพูดจาเยาะเย้ยให้เพื่อนโกรธ	1.74	1.04	ปานกลาง
8. ฉันจะพูดทำร้ายคนที่ทำให้ฉันเดือดร้อน	1.69	1.02	ปานกลาง
9. ฉันจะพูดคำไม่สุภาพกับเพื่อนที่มีปัญหาหรือที่รำคาญ	1.68	0.97	ปานกลาง
10. ฉันเคยล้อเลียนชื่อพ่อแม่ของเพื่อน	1.68	0.98	ปานกลาง
11. ฉันเคยล้อเลียนอาชีพพ่อแม่ของเพื่อน	1.68	1.03	ปานกลาง
12. ฉันเคยตอกย้ำจุดด้อยหรือหน้าตาผิวพรรณของเพื่อน	1.72	1.02	ปานกลาง
13. ฉันเคยล้อเลียนกิริยาท่าทางของเพื่อน	1.55	0.88	ปานกลาง
14. ฉันเคยขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อนที่กำลังเล่นกันอยู่	1.54	0.89	ปานกลาง
15. ฉันแหย่เพื่อนที่กำลังตั้งใจเรียน	1.55	0.89	ปานกลาง
16. ฉันเคยเอาสิ่งที่เพื่อนกลัวมาหยอกให้เพื่อนตกใจ (จิ้งจกแมลงสาบ)	1.55	0.87	ปานกลาง
17. ฉันจะเดินชนคนที่ยืนขวางทางฉัน	1.53	0.89	ปานกลาง
18. เมื่อนั้นทะเลาะกับเพื่อนมักลงเอยด้วยการชกต่อย	1.53	0.90	ปานกลาง
19. ฉันทำให้ครูสนใจโดยแกล้งเพื่อน	1.50	0.88	น้อย
20. ฉันเอาเท้าขวางทางเดินเพื่อนที่ฉันไม่ชอบให้เขาหกล้ม	1.95	0.66	ปานกลาง
21. ฉันจะชวนเพื่อนไปทำร้ายร่างกายคนที่ฉันไม่พอใจ/โกรธ	1.52	0.80	ปานกลาง
22. ฉันจะผลักเพื่อนให้พ้นทางเดิน	1.55	0.79	ปานกลาง

พฤติกรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
23. ฉันแกล้งตึงกางเกงเพื่อนเพื่อให้เพื่อนอับอาย	1.54	0.78	ปานกลาง
24. ฉันแกล้งถลกกระโปรงเพื่อนเพราะเป็นเรื่องสนุก	1.59	0.76	ปานกลาง
25. ฉันจะทำลายสิ่งของของคนที่ไม่ชอบหรือไม่พอใจ	1.57	0.79	ปานกลาง
26. ฉันดึงเก้าอี้ให้เพื่อนหล่นพลาตจากเก้าอี้	1.46	0.84	น้อย
รวมโดยเฉลี่ย	1.60	0.62	ปานกลาง

2. นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลามีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นจากการตอบแบบคัดกรองชุดที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.59$) เมื่อพิจารณาข้อคำถามที่นักเรียนมีพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นสูงสุด 5 อันดับแรก คือ

ข้อ 6 ผลัก ($\bar{X} = 1.81$)

ข้อ 26 ดุฎฐานะทางบ้าน/การเงิน ($\bar{X} = 1.69$)

ข้อ 11 กัด ($\bar{X} = 1.62$)

ข้อ 11 ด่าว่า ($\bar{X} = 1.61$)

ข้อ 27 ดุฎผลการเรียน ($\bar{X} = 1.61$)

รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบคัดกรองชุดที่ 2

พฤติกรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. เตะ	1.52	0.92	ปานกลาง
2. ชกต่อย	1.54	0.85	ปานกลาง
3. ถีบ	1.53	0.92	ปานกลาง
4. ทูป	1.55	0.87	ปานกลาง
5. ตี	1.54	0.92	ปานกลาง
6. ผลัก	1.81	0.75	ปานกลาง

พฤติกรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
7. ตบ	1.53	0.83	ปานกลาง
8. เช้า	1.60	0.92	ปานกลาง
9. ศอก	1.57	0.87	ปานกลาง
10. ขว้างสิ่งของใส่	1.58	0.90	ปานกลาง
11. กัด	1.62	0.90	ปานกลาง
12. หยิก	1.61	0.89	ปานกลาง
13. ช่วน	1.56	0.88	ปานกลาง
14. ดึงผม	1.57	0.87	ปานกลาง
15. บีบคอ	1.60	0.87	ปานกลาง
16. ต่ำว่า	1.61	0.89	ปานกลาง
17. ตะคอก/ตวาด	1.58	0.86	ปานกลาง
18. พูดคำหยาบคาย	1.59	0.88	ปานกลาง
19. พูดจาประชดประชัน	1.60	0.89	ปานกลาง
20. พูดจาเยาะเย้ย	1.60	0.89	ปานกลาง
21. สบประมาท	1.59	0.90	ปานกลาง
22. พูดโต้เถียง	1.60	0.90	ปานกลาง
23. ล้อเลียนอาชีพพ่อแม่	1.60	0.91	ปานกลาง
24. ล้อเลียนชื่อพ่อแม่	1.59	0.94	ปานกลาง
25. ล้อเลียนรูปร่างหน้าตา/ผิวพรรณ	1.57	0.93	ปานกลาง
26. ถูกฐานะทางบ้าน/การเงิน	1.69	0.90	ปานกลาง
27. ถูกผลการเรียน	1.61	0.91	ปานกลาง
28. ตอกย้ำจุดด้อย/ความพิการ	1.50	0.72	น้อย
รวมโดยเฉลี่ย	1.59	0.77	ปานกลาง

3. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น

แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นชุดที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 41.48 คะแนน ($\bar{X} = 41.48$) โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 100 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 10 คะแนน (ดังตาราง 3) และแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นชุดที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 44.44 คะแนน ($\bar{X} = 44.44$) โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 106 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 14 คะแนน (ดังตาราง 4)

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงชุดที่ 1

จำนวนข้อคำถาม	คะแนนเต็ม	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด	\bar{X}	S.D.
26	104	100	10	41.48	16.03

ตาราง 4 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงชุดที่ 2

จำนวนข้อคำถาม	คะแนนเต็ม	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด	\bar{X}	S.D.
28	112	106	14	44.44	21.54

ผลการพิจารณาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลาตามเกณฑ์ปกติของแบบคัดกรองชุดที่ 1 ที่กำหนดให้นักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 51 คะแนนขึ้นไป (T56) และแบบคัดกรองชุดที่ 2 ที่กำหนดให้นักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 56 คะแนนขึ้นไป (T56) อยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นชุดที่ 1 จำแนกนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลาอยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นจำนวน 492 คน คิดเป็นร้อยละ 32.80 ในขณะที่แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นชุดที่ 2 จำแนกนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลาอยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นจำนวน 493 คน คิดเป็นร้อยละ 32.86 โดยนักเรียนที่ถูกพิจารณาว่ามีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นในชั้นสุดท้ายคือ นักเรียนที่แบบคัดกรองทั้ง 2 ชุดจำแนกว่าอยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการ

รังแกผู้อื่นได้ตรงกัน ซึ่งปรากฏว่ามีนักเรียนจำนวน 488 คน คิดเป็นร้อยละ 32.53 ที่แบบ คัดกรองทั้ง 2 ชุดจำแนกนักเรียนอยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น รายละเอียดดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของแบบคัดกรองทั้ง 2 ชุด

แบบคัดกรอง	แบบคัดกรองชุดที่ 2		รวม	
	ชุดที่ 1	ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยง		มีพฤติกรรมเสี่ยง
ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยง		1,003 (66.87%)	5 (0.33%)	1,008 (67.20%)
มีพฤติกรรมเสี่ยง		4 (0.27%)	488 (32.53%)	492 (32.80%)
รวม		1,007 (67.14%)	493 (32.86%)	1,500 (100.00%)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นกับเพศและระดับชั้นของนักเรียน

ผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นกับเพศและระดับชั้นของนักเรียน โดยวิเคราะห์ Chi-square พบว่า เพศและระดับชั้นของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นในสัดส่วนที่สูง ได้แก่ นักเรียนเพศชายและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รายละเอียดดังตาราง 6

ตาราง 6 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นกับเพศและระดับชั้นของนักเรียน

คุณลักษณะ	พฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น		Chi-square	p value
	ไม่เสี่ยง	เสี่ยง		
เพศ			23.122	.000
หญิง	72.7	27.3		

คุณลักษณะ	พฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น		Chi-square	p value
	ไม่เสี่ยง	เสี่ยง		
ชาย	61.1	38.9		
ระดับชั้น			97.121	.000
ประถมศึกษาปีที่ 1	84.4	15.6		
ประถมศึกษาปีที่ 2	77.6	22.4		
ประถมศึกษาปีที่ 3	71.6	28.4		
ประถมศึกษาปีที่ 4	64.8	35.2		
ประถมศึกษาปีที่ 5	57.2	42.8		
ประถมศึกษาปีที่ 6	49.2	50.8		

จากการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงของเพศและระดับชั้นของนักเรียนที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น โดยวิเคราะห์ Binary Logistic Regression พบว่าเพศและระดับชั้นของนักเรียนเป็นปัจจัยเสี่ยงที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 โดยนักเรียนเพศชายมีโอกาสสูงกว่านักเรียนเพศหญิงถึง 1.43 เท่าที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีโอกาสสูงที่สุด 4.78 เท่า รองลงมาคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูง 3.88 เท่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สูง 2.57 เท่า และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูง 1.94 เท่า เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รายละเอียดดังตาราง 7

ตาราง 7 ปัจจัยเสี่ยงของเพศและระดับชั้นที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น

ปัจจัยเสี่ยง	Odds ratio	95 % Confidence	S.E.	p value
		interval (C.I.)		
เพศ				0.003
หญิง	1			

ปัจจัยเสี่ยง	Odds ratio	95 % Confidence interval (C.I.)	S.E.	p value
ชาย	1.43	1.13, 1.80	0.12	0.003
ระดับชั้น				0.000
ประถมศึกษาปีที่ 1	1			
ประถมศึกษาปีที่ 2	1.44	0.91, 2.28	0.23	0.116
ประถมศึกษาปีที่ 3	1.94	1.24, 3.02	0.23	0.004
ประถมศึกษาปีที่ 4	2.57	1.66, 3.98	0.22	0.000
ประถมศึกษาปีที่ 5	3.88	2.53, 5.93	0.22	0.000
ประถมศึกษาปีที่ 6	4.78	3.10, 7.38	0.22	0.000

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ได้ข้อค้นพบที่สำคัญว่าแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นทั้ง 2 ชุดสามารถจำแนกนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นได้ตรงกัน จำนวน 488 คน คิดเป็นร้อยละ 32.53 โดยตัวแปรเพศและระดับชั้นของนักเรียนเป็นปัจจัยเสี่ยงที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001 โดยนักเรียนที่มีโอกาสสูงที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นได้แก่ นักเรียนเพศชาย (1.43 เท่า) และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (4.78 เท่า) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (3.88 เท่า) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (2.57 เท่า) และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (1.94 เท่า) ซึ่งนับว่าเป็นสัดส่วนที่สูงมาก เมื่อพิจารณาถึงเอกลักษณ์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มุ่งขัดเกลานักเรียนด้วยหลักการศาสนาอิสลาม โดยมีการเรียนการสอนวิชาศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีรายวิชาที่เกี่ยวข้องหลักการศรัทธาและคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งการเน้นให้นักเรียนได้มีการปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัด ซึ่งมีส่วนสำคัญในการขัดเกลานักเรียนให้มีคุณธรรม มีความประพฤติปฏิบัติที่สอดคล้องตามหลักคำสอนใน

ศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นเกราะที่สำคัญในการป้องกันไม่ให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ผิดหลักคุณธรรม จริยธรรม และหลักการศาสนา ดังที่นักวิชาการได้กล่าวไว้ว่า การนำหลักการของศาสนาอิสลามมาใช้ระบบการจัดการเรียนการสอนจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถ มีความศรัทธามั่นต่ออัลลอฮ์ และมีบุคลิกภาพที่ดีงามตามแบบอย่างของนบีมุฮัมมัด (Ministry of Education, 2010) และพฤติกรรมการรังแกกันไม่ควรเกิดขึ้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เนื่องจากด้วยเอกลักษณ์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีการเรียนการสอนวิชาศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีรายวิชาที่เกี่ยวข้องหลักการศรัทธาและคุณธรรมจริยธรรมที่มุ่งเน้นย้ำให้นักเรียนมีพฤติกรรมตามวิถีอิสลามและเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ นอกจากนี้ในโรงเรียนยังเน้นให้นักเรียนได้มีการปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัด ซึ่งมีส่วนสำคัญในการขัดเกลาให้นักเรียนให้มีคุณธรรม มีความประพฤติปฏิบัติที่สอดคล้องตามหลักคำสอนในศาสนาอิสลาม รวมทั้งมีการเรียนการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับข้อห้ามและโทษของการทำร้ายร่างกาย อารมณ์ ความรู้สึกและจิตใจคนอื่น และแนวทางการมีพฤติกรรมที่ดีที่พึงประสงค์ตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม เพื่อเสริมสร้างสังคมสันติสุข (Laeheem, 2013a; Laeheem, 2013b)

ปัญหาพฤติกรรมการรังแกที่เกิดขึ้นระหว่างนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามดังกล่าวข้างต้นถือว่าเป็นปัญหาที่น่าวิตกกังวลอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะว่าเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อตรงทั้งต่อนักเรียนที่ถูกเพื่อนรังแก (เหยื่อ) และต่อนักเรียนที่มีพฤติกรรมการรังแกผู้อื่น รวมทั้งส่งผลร้ายและทำให้เกิดความเสียหายต่อนักเรียนหรือสังคมในอนาคตได้ โดยนักเรียนที่มีพฤติกรรมการรังแกซ้ำ ๆ กันหลาย ๆ ครั้งจนกลายเป็นนิสัยความเคยชินอาจส่งผลให้เขาโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความหยาบคาย ก้าวร้าว ป่าเถื่อน อันธพาล และในที่สุดอาจกลายเป็นอาชญากรในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจส่งผลต่อเนื่องทำให้เกิดปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ทั้งการกระทำต่อคู่สมรส การกระทำต่อบุตรหลาน และการกระทำต่อบิดามารดาที่แก่ชรา ในขณะที่นักเรียนที่ถูกเพื่อนรังแก (เหยื่อ) ไม่มีความสุขในการใช้ชีวิตในโรงเรียน เกิดความทุกข์ใจ เครียด

หวาดระแวง และบางคนมีการพกพาอาวุธเพื่อใช้ในการป้องกันตัวหรือใช้แก้แค้นกับนักเรียนที่เคยรังแก ดังผลการศึกษาที่พบว่าเมื่อเหตุการณ์การรังแกระหว่างนักเรียนเกิดขึ้นในแต่ละครั้งย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่นักเรียนที่ถูกเพื่อนรังแกหรือเหยื่อและนักเรียนที่มีพฤติกรรมการรังแก ซึ่งผลกระทบต่อบางอย่างเกิดขึ้นทันที ในขณะที่ผลกระทบบางอย่างสามารถสะสมความเคียดชังหรือรอยความทรงจำที่ไม่ดีจนกระทั่งโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตได้ (Laeheem, 2013) นักเรียนที่ถูกเพื่อนรังแกจะได้รับบาดเจ็บทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความหวาดกลัว วิตกกังวล ปฏิเสธการเข้าร่วมกลุ่ม ไม่กล้ามาโรงเรียนหรือลาออกจากโรงเรียน และพกพาอาวุธเพื่อป้องกันตัวหรือแก้แค้น (Boulton & Underwood, 1992; Craig, 1998; Laeheem, 2009) ซึ่งเหยื่อบางรายได้รับบาดเจ็บจนถึงขั้นอาการสาหัสและต้องเข้าโรงพยาบาล (Laeheem & Baka, 2012) นักเรียนที่ถูกเพื่อนรังแกจะมีอาการวิตกกังวล นอนไม่หลับ และนอนละเมอหรือนอนฝันร้าย นักเรียนบางคนถึงขั้นนอนฉี่รดที่นอนเพราะเหตุการณ์ดังกล่าวตามหลอกหลอนอยู่ตลอดเวลา แม้กระทั่งเวลานอนก็ตาม (Kalitjala-Heino & Rimpela, 1999) นักเรียนที่ถูกเพื่อนรังแกจะไม่กล้าเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ มีภาคภูมิใจในตนเองต่ำ เกิดภาวะซึมเศร้า โกรธแค้น และมีความปรารถนาที่จะแก้แค้น (Hanish, 2000; Hazler, 2000) นักเรียนที่ถูกเพื่อนรังแกบางรายต้องอยู่ในภาวะที่คิดไม่ตกและหมดความอดทนกับปัญหาที่ตนเองประสบอาจส่งผลให้เขามีความคิดและพยายามที่จะฆ่าตัวตายหรือบางคนมีการฆ่าตัวตายแล้ว (Kalitjala-Heino & Rimpela, 1999; Walsh, 2005) และเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ นักเรียนที่ถูกเพื่อนรังแกจะมีระดับภาวะซึมเศร้ามากกว่าปกติ และมีแนวโน้มเชิงลบที่อาจทำให้เขาไปรังแกหรือทำร้ายร่างกายผู้อื่น เช่น การทะเลาะตบตีกับคู่สมรสและบุคคลในครอบครัว และการลงโทษบุตรหลานอย่างรุนแรง เป็นต้น (Bernstein & Watson, 1997)

ในขณะที่นักเรียนที่มีพฤติกรรมการรังแกมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมก้าวร้าวและมีพฤติกรรมรุนแรงในสังคมและในครอบครัวต่อไปในอนาคต ดังที่เคยกระทำเมื่อตอนที่ยังเป็นเด็กนักเรียน เช่น การทะเลาะตบตีกับคู่สมรสและบุคคลในครอบครัว

การลงโทษบุตรหลานอย่างรุนแรง และการล่วงละเมิดทางเพศ (Laeheem & Chongruksa, 2011; Laeheem, Kuning, McNeil, & Besag, 2008; Laeheem, Kuning, & McNeil, 2009) นักเรียนที่มีพฤติกรรมการรังแกมีแนวโน้มสูงที่ก่ออาชญากรรมที่ร้ายแรง เช่น การขับรถเร็ว การขับรถผิดจราจร การข่มขู่เพื่อนบ้าน การทะเลาะวิวาท การทำร้ายร่างกาย และการเป็นมือปืนรับจ้าง เป็นต้น และบางคนอาจกลายเป็นอันธพาลหรืออาชญากร (Farrington, 1993; Marano, 1995; Junger-Tas, 1996) นักเรียนที่มีพฤติกรรมการรังแกมีแนวโน้มที่จะติดสุรา ยาเสพติด และการพนัน เนื่องจากพฤติกรรมการรังแกทำให้เขากลายเป็นคนที่มีบุคลิกภาพผิดปกติและมีภาวะทางจิตเสื่อม ดังมีรายงานว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมการรังแกและพฤติกรรมก้าวร้าวสามารถบั่นทอนทักษะทางปัญญา (Atlas & Pepler, 1998)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าปัญหาพฤติกรรมการรังแกมีผลกระทบต่อนักเรียนที่ถูกเพื่อนรังแกและนักเรียนที่มีพฤติกรรมการรังแก ซึ่งบางอย่างอาจเป็นผลกระทบเพียงเล็กน้อยที่ไม่ค่อยหนักหนาสาหัสเท่าใดนัก เช่น ทำให้เกิดความอับอาย การนอนไม่หลับ และการนอนละเมอ เป็นต้น แต่สิ่งเหล่านั้นเมื่อสะสมมากขึ้นเรื่อย ๆ ก็อาจเป็นชนวนสำคัญที่อาจทำให้ส่งผลกระทบในระดับที่รุนแรงมากขึ้นต่อไปได้ ดังเช่นกรณีที่ยกตัวอย่างของนักศึกษาที่พยายามจะฆ่าตัวตาย เพราะถูกเพื่อนล้อเลียนเรื่องการมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนชาย จนทำให้ตนเองรู้สึกอับอายขายขี้หน้า เพราะฉะนั้นอาจกล่าวได้ว่าปัญหาการรังแกระหว่างนักเรียนเป็นปัญหาที่สำคัญที่บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องให้ความสนใจและร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ก่อนที่ปัญหาดังกล่าวจะทวีความรุนแรงมากขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น ครูอาจารย์ บิดามารดา ผู้ปกครอง ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น นักสังคมสงเคราะห์ และข้าราชการในหน่วยงาน

ต่าง ๆ เป็นต้น ต้องให้ความสำคัญ ให้ความสนใจ และให้ความเอาใจใส่กับปัญหา พฤติกรรมการรังแกกันระหว่างนักเรียน เพื่อให้ความช่วยเหลือและปรับปรุงแก้ไขให้เป็น พฤติกรรมที่เหมาะสม และป้องกันไม่ให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่รุนแรงมากขึ้นต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรหันมาให้ความสนใจกับนักเรียนเพศชายและนักเรียนที่เรียนใน ระดับชั้นที่สูงให้มากเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีโอกาสสูงที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อ การรังแกผู้อื่น

1.2 บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังคมไทยต้องมองว่าพฤติกรรมการ รังแกกันระหว่างนักเรียนไม่ได้เป็นพฤติกรรมตามปกติธรรมดาตามวัยเด็กของนักเรียน ไม่ได้เป็นพฤติกรรมการเล่นอย่างสนุกสนานที่อาจเกินเลยขอบเขต และไม่ได้เป็น พฤติกรรมที่เป็นความไร้เดียงสาของนักเรียนเอง ดังนั้นบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนควรให้ความสนใจที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่าง จริงจังและเป็นรูปธรรมมากขึ้น

1.3 ผู้บริหารสถานและครูต้องมีความตระหนักและให้ความสำคัญกับการทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการ ขั้นตอนในการดำเนินการ และการตรวจคะแนนในการใช้ แบบคัดกรองดังกล่าว โดยศึกษาจากคู่มือการใช้แบบคัดกรองอย่างละเอียด ซึ่งแบบคัด กรองนี้มีประโยชน์สำหรับครู อาจารย์ บุคลากรแนะแนว และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายใน การคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นเบื้องต้น เพื่อช่วยให้สามารถคัดกรองนักเรียน ได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และสามารถแก้ไขปัญหาถูกบุคคล ก่อนที่จะส่งต่อให้แก่ผู้เชี่ยวชาญ ต่อไป ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่ใช้ในการป้องกันและจัดการกับปัญหาพฤติกรรมกรังแกของ นักเรียนในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ก่อนปัญหาดังกล่าวจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นจน เป็นปัญหาของสังคมและช่วยกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างทัน่วงที

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการรังแกกันระหว่างนักเรียนและผลของ การใช้แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นในพื้นที่อื่น ๆ ทั้งในพื้นที่จังหวัด

ชายแดนภาคใต้ หรือศึกษาวิจัยในพื้นที่จังหวัดอื่นๆ แล้วนำผลการศึกษาที่ได้มาเปรียบเทียบเพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาและการกำหนดแนวนโยบายต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรมป้องกันและลดพฤติกรรมกรังแค้นระหว่างนักเรียนที่เป็นมาตรฐาน เพื่อให้โรงเรียนสามารถนำมาใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรมและผ่านกระบวนการวิจัยอย่างมีส่วนร่วม เพื่อใช้ควบคู่กับแบบสอบคัดกรองดังกล่าวข้างต้น

2.3 ควรมีการพัฒนาและประยุกต์ใช้แนวทางการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมกรังแค้นของนักเรียนโดยใช้ “กิจกรรมกลุ่มศึกษา” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เน้นการอบรมแนวทางตามวิถีอิสลาม การแนะนำตักเตือนเชิงสร้างสรรค์ การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และการสอนศาสนา การฝึกอบรมระเบียบวินัย และจัดโครงการแก่นักเรียนเป็นพิเศษ โดยเน้นกระบวนการขัดเกลาจิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และจิตวิญญาณทางศาสนาอิสลาม เพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและคุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมายต่อไป

คำขอขอบคุณ

การวิจัยในครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองทุนวิจัยคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประจำปีงบประมาณ 2559 สัญญารับทุนเลขที่ ป.001/2559

References

- Ahmed, E., & Braithwaite, V. (2004). Bullying and victimization: Cause for concern for both families and schools. *Social Psychology of Education, 7*, 35–54.
- Atlas, R. S., & Pepler, D. J. (1998). Observations of bullying in the classroom. *Journal of Educational Research, 92*, 86–100.
- Bernstein, J. Y., & Watson, M. W. (1997). Children who are targets of bullying. *Journal of Interpersonal Violence, 12*, 483–499.

- Besag, V. E. (1989). *Bullies and victims in schools*. Milton Keynes: Open University Press.
- Besag, V. E. (2006). Bullying among girls: Friends or foes? *School Psychology International*, 27(5), 535–551.
- Boulton, M., & Underwood, K. (1992). Bully/victim problems among middle school children. *The British journal of educational psychology*, 62, 73–87.
- Coloroso, B. (2004). *The bully, the bullied, and the bystander: From pre-school to high school: How parents and teachers can help break the cycle of violence*. New York: Harper Collins.
- Craig, W. (1998). The relationship among bullying, victimization, depression, anxiety, and aggression in elementary school children. *Personality and individual differences*, 24(1), 123–130.
- Department of Mental Health. (2001). *The screening inventory of mental health*. Bangkok: Ministry of Public Health.
- Egbochuku, E. O. (2007). Bullying in Nigerian schools: Prevalence study and implications for counseling, *Journal of Social Science*, 14(1): 65–71.
- Farrington, D. (1993). Understanding and preventing bullying. In Tonry, M. & Morris, N. (Eds.). *Crime and justice: A review of the research* (pp. 381–458). Chicago: University of Chicago Press.
- Gini, G. (2008). Associations between bullying behavior, psychosomatic complaints, emotional and behavioral problems. *Journal of Pediatric and Child Health*, 44, 492–497.
- Greeff, P. (2004). *The nature and prevalence of bullying during the intermediate school phase* (Unpublished master's thesis). University of the Free State, Bloemfontein.

- Hanish, L. D. (2000). Children who get victimized at school: What is known? What can be done? *Professional School Counseling, 4*, 113–120.
- Hawkins, D. L., Pepler D. J., & Craig, W. M. (2001). Naturalistic observations of peer interventions in bullying. *Social Development, 10*(4), 512–527.
- Hazler, R. J. (2000). When victims turn aggressors: Factors in the development of deadly school violence. *Professional School Counseling, 4*, 105–114.
- Information Technology Operations Center. (2015). *Criteria for school size*. Bangkok: Office of the Basic Education Commission. [in Thai]
- Junger-Tas, J. (1996). Youth and violence in Europe. *Studies on Crime and Crime Prevention, 5*(1), 31–58.
- Junlapiya, P. (2007). *Relationships between the perception of bullying behavior and bullying behavior of students in Chiang Mai Province* (Unpublished master's thesis). Mahidol University, Bangkok. [in Thai]
- Kaltiala-Heino, R., & Rimpela, M. (1999). Bullying, depression, and suicidal ideation in Finnish adolescents: School survey. *BMJ: British Medical Journal, 319*, 348–356.
- Laeheem, K. (2009). *Bullying Behavior in Pattani Primary Schools* (Unpublished Doctoral Dissertation). Prince of Songkla University, Pattani. [in Thai]
- Laeheem, K. (2013a). Bullying behavior among primary school students in Islamic private schools in Pattani Province. *Kasetsart Journal: Social Sciences, 34*(3), 500–513.
- Laeheem, K. (2013b). Family and upbringing background of students with bullying behavior in Islamic private schools, Pattani Province, Southern Thailand. *Asian Social Sciences, 9*(7), 162–172. [in Thai]

- Laeheem, K., Kuning, M., & McNeil, N. (2009). Bullying: Risk factors becoming 'Bullies'. *Asian Social Science*, 5(5), 50–57.
- Laeheem, K., Kuning, M., McNeil, N., & Besag, V. E. (2008). Bullying in Pattani primary schools in Southern Thailand. *Child: Care Health and Development*, 35(2), 178–183.
- Laeheem, K. & Chongruksa, D. (2011). Factors predicting bullying behaviors of Prathomsueksa six students in Pattani municipal schools. *Songklanakarin Journal of Social Sciences and Humanities*, 17(4), 625–642. [in Thai]
- Laeheem, K. (2013). *Students bullying behaviors*. Songkhla: Prince of Songkla University. [in Thai]
- Laeheem, K. (2014). Factors related to students' bullying behavior in Islamic private schools, Songkhla Province. *Srinakharinwirot Research and Development. Journal of Humanities and Social Sciences*, 6(12), 14–30. [in Thai]
- Laeheem, K. (2015). *Application R program for quantitative data analysis*. Songkhla: Prince of Songkla University. [in Thai]
- Laeheem, K., & Baka, D. (2012). A study of Thai youth's violent behavior in the three southern border provinces of Thailand. *NIDA Development Journal*, 52(1), 159–187. [in Thai]
- Laeheem, K., & Sungkharat, U. (2012a). Relationships between affective characteristics factors, family upbringing factors, violence influence factors, and bullying behavior of Islamic private schools students' in Songkhla Province. *Journal of Liberal Arts, Prince of Songkla University*, 4(2), 65–82. [in Thai]

- Laeheem, K., & Sungkharat, U. (2012b). Development of screening inventory for students at risk of exposure to bullying behavior in Islamic private schools, Songkhla Province. *Kasetsart Journal: Social Sciences*, 33(2), 175–187. [in Thai]
- Laeheem, K., & Sungkharat, U. (2014). Predicting factors for bullying behavior of Islamic private schools students' in Songkhla Province. *NIDA Development Journal*, 54(1), 189–220. [in Thai]
- Marano, H. E. (1995). Big bad bully. *Psychology Today*, 28(5), 51–82.
- Ministry of Education. (2000). *Islamic studies curriculum followed the basic education core curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008)*. Bangkok: Office of the Basic Education Commission. [in Thai]
- Pengpinij, T. (2006). Violence, then we will blame anyone. *Banmuang*, (January 25, 2006), 19. [in Thai]
- Tapanya, S. (2006). *The survey of students' bullying problem*. Chiang Mai: Chiang Mai University. [in Thai]
- Veenstra, R., Lindenberg, S., Oldehinkel, A. J., De Winter, A. F., Verhulst, F. C., & Ormel, J. (2005). Bullying and victimization in elementary schools: A comparison of bullies, victims, bully/victims, and uninvolved preadolescents. *Developmental Psychology*, 41, 672–682.
- Walsh, J. M. (2005). *Teacher perception concerning bullying and victimization*. Pittsburgh PA: the thesis of doctoral degree, Duquesne University.
- Wan Salwina, W. I., Susan, M. K., Nik Ruzyanei, N. J., Tuti Iryani, M. D., Syamsul, S., Aniza, A., & Zasmani, S. (2009). School bullying amongst standard students attending primary national schools in the federal territory of

Kuala Lumpur: The prevalence and associated socio demographic factors, *Malaysian Journal of Psychiatry*, 18(1), 5–12.

Yodprang, B. (2007). *Bullying among lower secondary school students in Pattani province* (Unpublished master's thesis). Prince of Songkla University, Pattani. [in Thai]